

EDITORIAL

CESTY ZA SVOBODOU PŘÍSLUŠNÍKŮ RAF

U příležitosti osmdesáti let od odchodu velké části pozdějších příslušníků RAF z okupovaného protektorátu Čechy a Morava se v roce 2019 uskutečnila v Lidicích ve spolupráci Památníku Lidice a Národního muzea konference *Cesta za svobodu: Českoslovenští letci v perutích britského Královského letectva a jejich osudy po návratu do střední Evropy*. Konference patřila k doprovodným programům výstavy *Rytíři nebes*. Výstava byla ve stejné době k vidění v Historické budově Národního muzea a toto monotematické číslo časopisu o ní také pojednává. Číslo časopisu na konferenci rovněž navazuje.

Tři ze studií se zabývají osobnostmi z řad příslušníků RAF, kteří měli pestré životní osudy a různé role v rámci královského letectva. Text Filipa Procházky představuje rodáka z Trhové Kamenice Karla Bergmana, obchodníka, který působil za války v RAF jako tlumočnick. Kamila Poláková ze Slezského zemského muzea ve svém textu představuje spletité osudy Boleslava Ivánka z Palkovic u Frýdku-Místku, který v Haifě nastoupil jako aktivní voják do československé zahraniční armády na Středním východě, pomáhal bránit libyjský přístav Tobruk a posléze působil také jako navigátor u 311. československé bombardovací peruti RAF. Adéla Nebřenská představuje osudy vojenského pilota, leteckého akrobata a instruktora Josefa Flekala. Jeho činnost v RAF spočívala v působení na pozici leteckého instruktora ve Velké Británii a Kanadě, kde vyškolil desítky skvělých pilotů. Texty o těchto československých příslušnících RAF reflektují mimo jejich předválečného a válečného působení též jejich spletité poválečné osudy – perzekuci, emigraci či rehabilitaci. Text Jana Vladaře se od ostatních textů liší, těží z letecké archeologie. Autor v něm popisuje vojenské letecké střetnutí severozápadně od Prahy nad městem Slaný dne 2. března 1945, kdy němečtí stíhací piloti sestřelili americký bombardér B-17. Cílem čísla je tak zejména doplnit další díly do skládačky osudů příslušníků letectva nejen v období druhé světové války.

Ondřej Štěpánek

ROADS TO FREEDOM FOR THE SERVICEMEN OF THE RAF

To mark eighty years from the departure of a large proportion of those from the occupied Protectorate of Bohemia and Moravia who were later to become members of the RAF, the conference “Roads to freedom: Czechoslovak airmen in the squadrons of the British Royal Air Force and their destinies upon returning to Central Europe” was held in Lidice, jointly by the Lidice Memorial and by the National Museum. The conference was one of the programmes accompanying the “Knights of Heaven” exhibition, which was on display at the Historical Building of the National Museum at the time, and to which the present monothematic issue of this magazine is dedicated. This issue is a follow-up to that conference.

Three of the studies deal with personalities drawn from the ranks of RAF members, who experienced diverse vicissitudes and played various roles within the Royal Air Force. Filip Procházka’s article introduces the businessman Karel Bergman, a native of Trhová Kamenice, who worked as an interpreter in the RAF during the War. In her article, Kamila Poláková of the Silesian Museum presents the intricate story of Boleslav Ivánka from Palkovice near Frýdek-Místek, who joined the Czechoslovak army abroad in the Middle East as an active soldier in Haifa, helped defend the Libyan port of Tobruk, and subsequently also served as a navigator at the 311th squadron of the Czechoslovak bomber squadron. Adéla Nebřenská presents the story of the military pilot, aerial acrobat and instructor Josef Flekal. His role within the RAF entailed working as a flight instructor in Great Britain and in Canada, where he trained dozens of excellent pilots. The papers on those Czechoslovak RAF members reflect, in addition to their pre-War activities, their intricate post-War vicissitudes – persecution, emigration or rehabilitation. Jan Vladař’s contribution differs from the other texts, based as it is on aerial archaeology. Therein the author describes the aerial military engagement over the city of Slaný to the North West of Prague on 2 March, 1945, when German fighter pilots shot down an American B-17 bomber. Thus, the aim of this issue is to provide further components to the overall picture concerning the fate of members of the Air Force during the Second World War, prior to it and in its aftermath.

Ondřej Štěpánek